

**Приносът на Република България в поддържането на мира и стабилността в
Европа. Казусът „Национално малцинство” в България**

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД.....	2
ГЛАВА ПЪРВА	
Приносът на Република България в поддържането на мира и стабилността в Европа	7
1. Република България - външна граница на Европейския съюз.....	7
2. Мястото на България в Общата стратегия за стабилност и развитие на европейската общност.....	18
3. Участието на Република България в дейности по поддържането на мира и стабилността в Европа	27
ГЛАВА ВТОРА	
Казусът „Национално малцинство” в България	38
1. Казусът „национално малцинство” в международното и в българското право.....	38
2. Националните малцинства в България - формиране и съвременен статут.....	44
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	67
БИБЛИОГРАФИЯ	69

УВОД

През последните десетилетия в геополитическото разпределение на зоните на влияние на световните икономически и военни сили се осъществяват кардинални промени. Оформят се няколко основни силови центъра. Основно влияние в геостратегическата среда за сигурност оказват разширяването на Европейския съюз и задълбочаващите се интеграционни процеси в Европа. Оформя се общо политическо, икономическо, социално и правно пространство. Протича процес на консолидация на страните от Съюза около Общата европейска политика за сигурност и отбрана. Постигнат е консенсус по въпроса за необходимостта от изграждането на общи европейски военни възможности, при запазване на евроатлантическата връзка и взаимодействието между Европейския съюз и НАТО.

Със задълбочаване на глобализационните процеси нараства отговорността на страните и народите към сигурността не само на своята територия, но и към тази на регионите и света като цяло. Новите доктрини за сигурността се базират на факта, че днес всеки локален конфликт бързо може да прерасне в глобален. По тази причина се организират мащабни мироопазващи операции, които ангажират сериозен военен и хуманитарен ресурс.

През последните години средата на сигурност, оказваща влияние върху Република България, също търпи драматични промени. Характерното за втората половина на XX век противопоставяне на идеологически и геополитически блокове, предвиждащо мащабен междудържавен военен конфликт, се трансформира в асиметричност и трудна предсказуемост на потенциалните източници на заплахи за международния ред и сигурност, при липса на ясно дефинирани и предвидими противници, които използват неконвенционални стратегии и тактики.

Динамиката на съществуващите и на възникващите нови заплахи се изразява в едновременното протичане на процеси на подобряване на международната политическа и военна среда за сигурност и намаляване на вероятността от класическа военна агресия срещу Република България. С появата на нови рискове и заплахи за гражданите и обществото от криминален и транснационален характер се поражда и необходимостта от нов подход при изработването на стратегията за сигурност със съответната промяна на нейните параметри в контекста на членството на България в Европейския съюз.

Адаптирането към променящата се среда за сигурност налага ново степенуване на приоритетите в политиката за сигурност, включване на цялостния институционален потенциал на обществото, прилагане на нови форми на взаимодействие между държавата, бизнеса и неправителствения сектор, каквото е публично-частното партньорство. Разширяването на социалния обхват на политиката за сигурност поставя нови предизвикателства пред институционалната координация по вертикала и хоризонтала на йерархичните връзки за управление. Необходимо е институциите и техните структурни звена да действат като интегрирани компоненти на системата за национална и общоевропейска сигурност.

Политиките за противодействие на рисковете и заплахите за националната и общоевропейската сигурност и гарантиране защитата на гражданите и демократичните институции са органична част от общите усилия на Република България и Европейския съюз, които водят до реализиране на визията за единно пространство на свобода, сигурност и правосъдие. Така страната ни преодолява съществуващите пречки пред по-нататъшното си интегриране в рамките на ЕС, както и за по-ефективното включване в органите им за управление. Не по-малко важно е Република България да осъществява стратегическите приоритети по изграждането на една по-стабилна и демократична Европа, в която гражданите да се чувстват защитени в упражняването на основните си права и задължения.

Политиката на Република България в сферата на сигурността се изгражда върху ценностите на демокрацията, на националната ни култура, правата на човека и гражданина, на равните възможности за развитие на личността, както и на Конституцията на страната и основополагащите актове за гарантиране на международната сигурност. След присъединяването на Република България към Европейския съюз (ЕС) стратегията ѝ за сигурност вече не се ограничава само в национални рамки, а представлява част от усилията на нашите съюзници. Рисковете и заплахите за сигурността на Република България и нейните граждани до голяма степен съвпадат или са сходни с тези, които застрашават и други страни от Европа.

Участието на Република България в подкрепа на мира и сигурността в Европа се изразява в изпълнение на международни и коалиционни ангажименти за борба с тероризма, за предотвратяване и управление на кризи и конфликти извън територията на страната, участие в многонационални сили, дейности в подкрепа на развиващата се европейска политика за сигурност и отбрана, контрол на въоръженията, неразпространение на оръжия за масово унищожаване и техните носители,

международно военно сътрудничество, предоставяне на хуманитарна помощ, укрепване на доверието и сътрудничеството.

Приносът към националната сигурност в мирно време включва поддържането на способности за подкрепа на дейности при контрола на въздушното пространство и на морските пространства, събиране и обработка на информация за потенциалните рискове и заплахи, операции по съдържане и неутрализиране на терористични, екстремистки и престъпни групи, защита на застрашени стратегически обекти, защита и подпомагане на населението при природни бедствия, аварии и екологични катастрофи, оказване на хуманитарна помощ, спасително-евакуационни дейности, помощ, при необходимост, на други държавни органи и организации.

Политиката на Република България в поддържането на мира и стабилността в Европа възплъщава миролюбивия характер и традициите на добросъседство и взаимноизгодно сътрудничество. Тя е част от усилията на Европейския съюз към разширяване зоната на стабилност, сътрудничество и благоденствие посредством неутрализиране на заплахите от тероризма и екстремизма, преодоляване на регионалните конфликти и активно участие в решаването на глобалните проблеми. От особено значение е приносът на страната ни за стабилизиране на междудържавните отношения и прилагането на принципа за ненамеса във вътрешните работи на страните от Балканския полуостров и в Черноморския район.

Приносът на Република България в поддържането на мира и стабилността в Европа очертава необходимостта от едно по-широко разбиране за националната сигурност, извеждайки на преден план сигурността на гражданите, обществените и икономическите аспекти. Това следва да се осъществи, без да бъдат подценявани измеренията, свързани с отбраната, външната политика, разузнаването, охраната на обществения ред и защитата на законността. Повече от всякога е очевидно, че крайният продукт и същинският смисъл на понятието „национална сигурност” са защитата на отделния гражданин, неприкосновеността на неговата свобода и достойнство.

Политиката на Република България в поддържането на мира и стабилността в Европа посочва националните интереси, необходимите условия и предпоставки за тяхното реализиране чрез неутрализиране на рисковете и заплахите за страната и нейните граждани. Националните и секторните приоритети и политики за сигурност са насочени към защитата на националните интереси, като се отчита динамиката на средата за сигурност при оптимално разпределение на ресурсите за постигане на ефективно управление на системата за сигурност.

Приносът на Република България в поддържането на мира и стабилността в Европа се състои и в готовност на институциите, обществото и гражданите за реагиране в условия на висока динамика на средата за сигурност, както и за създаване на условия за реализиране на интересите на Република България. Общата и секторните политики за сигурност на Република България се основават на оценка на средата за сигурност, осъществяването на националните интереси и тяхното развитие.

Европейският съюз е решен да ограничи нелегалната имиграция и да предотврати злоупотребите със система, създадена да обслужва добросъвестни имигранти и да гарантира сигурността на собствените си граждани. Това предполага засилване контрола по външните граници на ЕС, особено на изток и юг. Това налага значителни отговорности на Република България като член на ЕС, която поради географски причини поема управлението на голяма част от тези граници. Страната ни получава финансова подкрепа от ЕС за увеличаване на сътрудничеството между граничната охрана, полицията и митническите служители, както и за прилагането на съвременни технологии, като например компютъризирано вземане на отпечатъци и данни за лична идентификация.

Изпълнението на поставените нови задачи пред Република България в поддържането на мира и стабилността в Европа води до редица положителни промени в политиката на страната за установяване на висока степен на контрол по външните граници. Едно от главните постижения е поетапната замяна на срочнослужещи на донаборна военна служба до края на декември 2002 г. и назначаването на професионална гранична полиция. През ноември 2000 г. е създаден първият Център за специализирано обучение и квалификация на служители за граничната полиция. Оттогава всички офицери от граничната полиция преминават и подлежат на обучение в краткосрочни специализирани курсове за гранични полицейски служители в съответствие с Шенгенските стандарти.

Силата на Европейския съюз в сравнение с други организации се крие в уникалния му потенциал да мобилизира целия набор политически, икономически, свързани с развитието и хуманитарни инструменти в подкрепа на гражданските и военните си операции за управление на кризи в структурата на единен политически орган. Този глобален подход му предоставя единствена по рода си и широко ценена гъвкавост и ефикасност. Република България е в процес на значително усъвършенстване на високотехнологичното си оборудване за осигуряване на ефективен граничен контрол и сигурност, за да може да изпълнява най-високите критерии за